

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2018 r.

Poz. 392

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

**w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014–2021
pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Norwegii**

Przekład

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

**W SPRAWIE WDRAŻANIA NORWESKIEGO MECHANIZMU FINANSOWEGO
NA LATA 2014-2021**

pomiędzy

**KRÓLESTWEM NORWEGII,
zwanym dalej „Norwegią”**

a

**RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ,
zwaną dalej „Państwem-Beneficjentem”**

zwanymi dalej łącznie „Stronami” ,

ZWAŻYWSZY, że Umowa pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską o Norweskim Mechanizmie Finansowym na lata 2014-2021 ustanawia mechanizm finansowy (zwany dalej „Norweskim Mechanizmem Finansowym 2014-2021”), poprzez który Norwegia przyczynić się będzie do zmniejszania różnic gospodarczych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

ZWAŻYWSZY, że Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 ma na celu umocnić stosunki pomiędzy Norwegią a Państwem-Beneficjentem, ku obopólnej korzyści ich mieszkańców;

ZWAŻYWSZY, że wzmocniona współpraca pomiędzy Norwegią a Państwem-Beneficjentem będzie przyczynić się do zapewnienia stabilnej, spokojnej i dostatniej Europy, opartej na dobrym rządzeniu, instytucjach demokratycznych, praworządności, poszanowaniu praw człowieka i zrównoważonym rozwoju;

ZWAŻYWSZY, że Strony zgodziły się na ustanowienie ram współpracy w celu zapewnienia skutecznego wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021;

UZGODNIŁY, co następuje:

Artykuł 1

Cele

1. Główne cele Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 obejmują przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy Norwegią a Państwami-Beneficjentami poprzez przyznawanie pomocy finansowej w obszarach priorytetowych wymienionych w ust. 2. W związku z tym Strony niniejszego Memorandum of Understanding dołożą starań, aby wyłonić do finansowania takie programy, które przyczynią się do osiągnięcia tych celów.

2. Pomoc finansowa jest dostępna w następujących obszarach priorytetowych:

- (a) Innowacje, badania, edukacja i konkurencyjność;
- (b) Włączenie społeczne, zatrudnienie młodzieży i ograniczanie ubóstwa;
- (c) Środowisko naturalne, energia, zmiany klimatu i gospodarka niskoemisyjna;
- (d) Kultura, społeczeństwo obywatelskie, dobre zarządzanie, podstawowe prawa i wolności; oraz
- (e) Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne.

Artykuł 2

Ramy prawne

Niniejsze Memorandum of Understanding jest stosowane łącznie z następującymi dokumentami, które razem z niniejszym Memorandum of Understanding stanowią ramy prawne dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021:

- (a) Umową zawartą pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską ustanawiającą Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021 (zwana dalej „Umową”);
- (b) Regulacjami w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 (zwanymi dalej „Regulacjami”) wydanymi przez Norwegię zgodnie z art. 10 ust. 5 Umowy;
- (c) umowami w sprawie programu, które będą zawierane dla każdego programu, oraz
- (d) wszelkimi wytycznymi przyjętymi przez Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych

(zwanego dalej „NMSZ”) zgodnie z Regulacjami.

Artykuł 3

Ramy finansowe

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 Umowy, łączna kwota wsparcia finansowego wynosi 1 253,7 milionów euro, w rocznych transzach w wysokości 179,1 milionów euro w okresie od 1 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2021 r. włącznie.
2. Zgodnie z art. 6 Umowy, w okresie o którym mowa w ust. 1, Państwu-Beneficjentowi udostępniona zostanie łączna kwota 411 500 000 euro.
3. Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. b Umowy, 1% łącznej kwoty, o której mowa w ust. 2, wyodrębnia się na funduszu na rzecz wspierania godnej pracy i dialogu trójstronnego.
4. Zgodnie z art. 10 ust. 4 Umowy oraz art. 1.9 Regulacji, koszty zarządzania Norwegii pokryte będą z łącznej kwoty przedstawionej powyżej. Dalsze postanowienia w tym zakresie zostały określone w Regulacjach. Kwota netto alokacji, która zostanie przyznana Państwu-Beneficjentowi wynosi 380 637 500 euro.

Artykuł 4

Zakres funkcji i obowiązków

1. Norwegia udostępni środki finansowe na programy kwalifikujące się do wsparcia zaproponowane przez Państwo-Beneficjenta i zatwierdzone przez NMSZ w ramach obszarów priorytetowych wymienionych w art. 3 ust. 1 Umowy oraz obszarów programowych określonych w Załączniku do Umowy. Norwegia i Państwo-Beneficjent współpracują przy przygotowaniu koncepcji programu, określającej zakres i planowane rezultaty każdego programu.
2. Państwo-Beneficjent zapewni pełne współfinansowanie programów, które otrzymują wsparcie w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 zgodnie z Załącznikiem B i umowami w sprawie programu.
3. NMSZ zarządza Norweskim Mechanizmem Finansowym 2014-2021 i podejmuje decyzje o przyznaniu pomocy finansowej na rzecz programów zgodnie z Regulacjami.
4. NMSZ jest wspierany przez Biuro Mechanizmów Finansowych (zwane dalej „BMF”). BMF będzie odpowiedzialne za bieżące działania podejmowane w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz pełni rolę punktu kontaktowego.

Artykuł 5

Wyznaczenie instytucji odpowiedzialnych

Państwo-Beneficjent upoważnia Krajowy Punkt Kontaktowy do działania w jego imieniu. Krajowy Punkt Kontaktowy ponosi całkowitą odpowiedzialność za osiągnięcie celów wyznaczonych dla Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz za realizację Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w Państwie-Beneficjencie zgodnie z Regulacjami. W Załączniku A wskazano, zgodnie z art. 5.2 Regulacji, instytucje pełniące funkcje Krajowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Certyfikującej, Instytucji Audytu oraz Instytucji ds. Nieprawidłowości.

Artykuł 6

Wieloletnie ramy programowe

1. Zgodnie z art. 2.5 Regulacji Strony uzgodniły ramy wdrażania składające się z następujących aspektów finansowych i merytorycznych:

- (a) listy uzgodnionych programów i wkładu finansowego w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 według programów;
- (b) wykazu programów, ich celów, ich głównych obszarów tematycznych, o ile dotyczy, poziomu dofinansowania programów, dwustronnych celów, jak również wszelkich kwestii szczególnych związanych z grupami docelowymi, obszarami geograficznymi i innymi kwestiami;
- (c) wykazu Operatorów Programów, o ile dotyczy;
- (d) wykazu partnerów programów z Państwa-Darczyńcy, o ile dotyczy;
- (e) wykazu międzynarodowych organizacji partnerskich, o ile dotyczy;
- (f) wykazu projektów predefiniowanych, które mają być uwzględnione w przedmiotowych programach.

2. Ramy wdrażania zostały przedstawione w Załączniku B.

Artykuł 7

Funduszu współpracy dwustronnej

Zgodnie z art. 4.6 Regulacji Państwo-Beneficjent wyodrębni środki w celu zacieśniania stosunków dwustronnych między Norwegią i Państwem-Beneficjentem. Krajowy Punkt Kontaktowy zarządza wykorzystaniem Funduszu Współpracy Dwustronnej i powołuje Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej, zgodnie z art. 4.2 Regulacji.

Artykuł 8

Spotkania roczne

Zgodnie z art. 2.7 Regulacji, spotkania roczne będą organizowane z udziałem NMSZ i Krajowego Punktu Kontaktowego. Spotkania roczne umożliwią NMSZ i Krajowemu Punktowi Kontaktowemu zbadanie postępu we wdrażaniu Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 poczynionego w ostatnim okresie sprawozdawczym i uzgodnienie, jakie działania należy podjąć. Spotkanie roczne stanowi forum do dyskusji nad sprawami stanowiącymi przedmiot obustronnego zainteresowania.

Artykuł 9

Zmiana Załączników

Załączniki A i B mogą być zmieniane w drodze wymiany listów pomiędzy NMSZ i Krajowym Punktem Kontaktowym.

Artykuł 10

Kontrola i dostęp do informacji

NMSZ, Biuro Audytora Generalnego Norwegii i ich przedstawiciele mają prawo do przeprowadzenia

kontroli merytorycznej lub finansowej, koniecznej, ich zdaniem, do weryfikacji wypełniania warunków planowania, wdrażania i monitorowania programów i projektów, jak również wykorzystania środków. Państwo-Beneficjent zapewni wszelką konieczną pomoc, informacje i dokumentację.

Artykuł 11

Zasady Zarządzania

1. Niniejsze Memorandum of Understanding jest wdrażane pod każdym względem zgodnie z postanowieniami Regulacji wraz z późniejszymi ich zmianami.

2. Cele Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 będą realizowane w drodze bliskiej współpracy pomiędzy Norwegią a Państwem-Beneficjentem. Strony zobowiązują się zachować najwyższy poziom przejrzystości, odpowiedzialności i efektywności kosztowej przy wdrażaniu Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, jak też stosować zasady dobrego rządzenia, partnerstwa, i wielopoziomowego zarządzania, zrównoważonego rozwoju, równouprawnienia płci i równego traktowania.

3. Państwo-Beneficjent podejmie aktywne działania w celu zapewnienia przestrzegania tych zasad na wszystkich poziomach wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

4. Nie później niż do dnia 31 grudnia 2020 roku, Strony niniejszego Memorandum of Understanding, dokonają przeglądu postępów we wdrażaniu niniejszego Memorandum of Understanding a następnie uzgodnią w stosownych przypadkach realokację w ramach i pomiędzy programami. Wnioski z przeglądu zostaną wzięte pod uwagę przez Krajowy Punkt Kontaktowy przy składaniu propozycji alokacji środków z rezerwy, o której mowa w art. 1.11 Regulacji.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsze Memorandum of Understanding wchodzi w życie w dniu następującym po dniu jego podpisania przez ostatnią ze Stron.

* * * * *

Niniejsze Memorandum of Understanding zostało podpisane w dwóch egzemplarzach w języku angielskim.

Podpisane w Warszawie w dniu 20.12.2017 r.

W imieniu Królestwa Norwegii

M. B. Røslund

Podpisane w Warszawie w dniu 20.12.2017 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

J. Kwieciński

ZAŁĄCZNIK A**Krajowe struktury zarządzania i kontroli****1. Krajowy Punkt Kontaktowy**

Departament Programów Pomocowych w Ministerstwie Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego. Dyrektor Departamentu Programów Pomocowych pełni funkcję Kierującego Krajowym Punktem Kontaktowym.

Krajowy Punkt Kontaktowy jest bezpośrednio podporządkowany Podsekretarzowi Stanu odpowiedzialnemu za wdrażanie Mechanizmów Finansowych EOG i Norweskiego. Podsekretarz Stanu podlega bezpośrednio Ministrowi Rozwoju.

Zakres funkcji i obowiązków Krajowego Punktu Kontaktowego został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.3.

2. Instytucja Certyfikująca

Wydział Monitorowania w Departamencie Programów Pomocowych w Ministerstwie Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej (Krajowy Punkt Kontaktowy) pełni funkcję Instytucji Certyfikującej. Naczelnik Wydziału Monitorowania pełni funkcję Kierującego Instytucją Certyfikującą.

Wydział Monitorowania działający jak Instytucja Certyfikująca jest bezpośrednio podporządkowany Podsekretarzowi Stanu odpowiedzialnemu za wdrażanie Mechanizmów Finansowych EOG i Norweskiego. Podsekretarz Stanu podlega bezpośrednio Ministrowi Rozwoju.

W przypadku gdy Krajowy Punkt Kontaktowy przyjmie rolę Operatora Programu dla jednego lub więcej programów, Departament Certyfikacji i Desygnacji w Ministerstwie Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej pełni funkcję Instytucji Certyfikującej.

Kierującym Instytucją Certyfikującą jest Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji. Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji podlega bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Krajowy Punkt Kontaktowy zapewni należyte funkcjonalne rozdzielnie funkcji związanych z płatnościami od innych funkcji Krajowego Punktu Kontaktowego jak również, że certyfikacja wykonywana przez niego w ramach obowiązków Instytucji Certyfikującej, będzie w pełni zgodna z art. 5.4.1 Regulacji.

Zakres funkcji i obowiązków Instytucji Certyfikującej został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.4.

3. Instytucja Audytu

Departament Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów pełni funkcję Instytucji Audytu. Departament Audytu Środków Publicznych jest oddzielną jednostką organizacyjną w ramach Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Kierującym Instytucją Audytu jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej. Szef Krajowej Administracji Skarbowej podlega bezpośrednio Ministrowi Finansów.

Zakres funkcji i obowiązków Instytucji Audytu został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 5.5.

Instytucja Audytu jest organizacyjnie niezależna od Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Instytucji Certyfikującej.

4. Instytucja ds. Nieprawidłowości

Departament Certyfikacji i Desygnacji w Ministerstwie Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej (Instytucja Certyfikująca) ponosi odpowiedzialność za przygotowywanie i przedkładanie raportów o nieprawidłowościach.

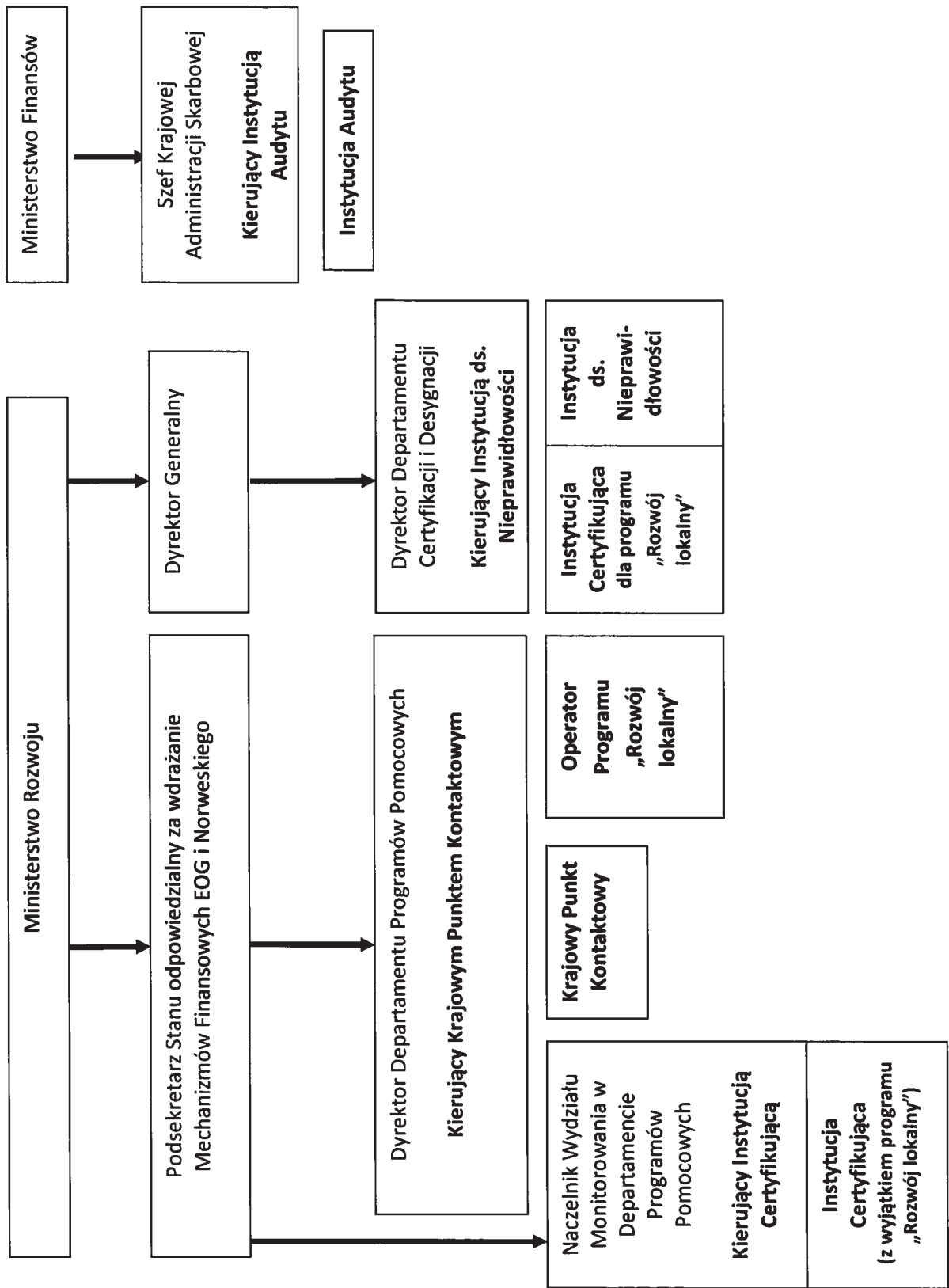
Kierującym Instytucją ds. Nieprawidłowości jest Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji . Dyrektor Departamentu Certyfikacji i Desygnacji podlega bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres funkcji i obowiązków Instytucji ds. Nieprawidłowości został określony w Regulacjach, w szczególności w art. 12.3.

5. Raport Strategiczny

Zgodnie z art. 2.6 Regulacji, Krajowy Punkt Kontaktowy co roku przedkłada do NMSZ Raport Strategiczny dotyczący wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w Państwie-Beneficjencie. Raport Strategiczny przesyła się do NMSZ co najmniej dwa miesiące przez datą spotkania rocznego, o ile nie ustalono inaczej.

6. Schemat organizacyjny

ZAŁĄCZNIK B**Ramy Wdrażania**

Zgodnie z art. 2.5 Regulacji, Strony niniejszego Memorandum of Understanding uzgodniły następujące ramy wdrażania zawarte w niniejszym Załączniku:

1. Finansowe aspekty ram wdrażania

	Rzeczpospolita Polska	Wkład Norweskiego MF	Wkład krajowy
	Programy		
1	Rozwój przedsiębiorczości i Innowacje	85 000 000 €	15 000 000 €
2	Badania	100 000 000 €	17 647 059 €
3	DIALOG Społeczny – Godna Praca	6 120 000 €	nie dotyczy
4	Zdrowie	20 000 000 €	3 529 412 €
5	Rozwój lokalny	50 000 000 €	8 823 529 €
6	Sprawiedliwość	70 000 000 €	12 352 941 €
7	Sprawy wewnętrzne	20 000 000 €	3 529 412 €
	Pozostałe alokacje		
	Pomoc techniczna dla Państwa-Beneficjenta (Art. 1.10)	6 172 500 €	nie dotyczy
	Rezerwa (Art. 1.11)	15 115 000 €	nie dotyczy
	Rezerwa na zakończenie projektów w ramach MF 2009-14 (Art. 1.12)	nie dotyczy	nie dotyczy
	Fundusz Współpracy Dwustronnej (Art. 4.6.1)	8 230 000 €	nie dotyczy
	Alokacja netto dla Rzeczypospolitej Polskiej	380 637 500 €	60 882 353 €

2. Kwestie szczególne

Stosunki dwustronne pomiędzy Norwegią a Rzeczpospolitą Polską będą wzmocniane w celu stymulowania i rozwoju długookresowej współpracy w ramach wszystkich obszarów wyszczególnionych w Załączniku do Umowy. Dąży się do wzmocnienia współpracy dwustronnej na poziomie politycznym i europejskim w obszarach wspólnego zainteresowania.

3. Merytoryczne aspekty ram wdrażania

Programy opisane poniżej będą wdrażane za zgodą NMSZ, zgodnie z art. 6.3 Regulacji.

A. Program: Rozwój przedsiębiorczości i Innowacje

<i>Cel programu:</i>	Wzmocnione tworzenie wartości i zrównoważonego wzrostu
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	85 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	15 000 000 €
<i>Operator Programu:</i>	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)
<i>Partner Programu z Państw-Darczyńców:</i>	Innovation Norway
<i>Obszar programowy:</i>	Rozwój Przedsiębiorczości, Innowacje i MŚP

<i>Kwestie szczególne:</i>	<p>Program będzie wspierał innowacje w zakresie zielonych technologii i „niebieski” wzrost. Powinien również odnosić się do technologii w zakresie dobrostanu lub wsparcia osób niesamodzielnych, co zostanie doprecyzowane na etapie przygotowywania koncepcji programu.</p> <p>Program będzie obejmował wsparcie w postaci schematu małych grantów dla kobiet-przedsiębiorców.</p> <p>Możliwość zastosowania instrumentów finansowych powinna zostać zbadana na etapie przygotowywania koncepcji programu.</p> <p>Możliwość realizacji projektów predefiniowanych, w tym w obszarach związanych z badaniami, zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.</p>
<i>Cele bilateralne:</i>	<p>600 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.</p>

B. Program: Badania

<i>Cel programu:</i>	Wzmocniony rozwój wiedzy w oparciu o badania naukowe
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	100 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	17 647 059 €
<i>Operator Programu:</i>	Narodowe Centrum Nauki (NCN) przy wsparciu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)
<i>Partner Programu z Państw-Darczyńców:</i>	Norweska Rada Nauki
<i>Obszar programowy:</i>	Badania
<i>Kwestie szczególne:</i>	<p>Program będzie między innymi obejmować wsparcie badań w następujących obszarach: badania polarne, badania w zakresie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) i nauki społeczne.</p> <p>Program będzie wspierał badania podstawowe (40% całkowitych kosztów kwalifikowalnych) i badania stosowane (60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych) wybrane w oparciu o zasadę doskonałości badawczej.</p> <p>Program będzie obejmował wsparcie w postaci schematu małych grantów dla kobiet-naukowców.</p> <p>Co najmniej 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych zostanie przeznaczonych na oddzielny nabór na badania w zakresie CCS.</p> <p>Szczegóły współpracy pomiędzy Narodowym Centrum Nauki i Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz role i zakres odpowiedzialności zostaną określone na etapie opracowywania koncepcji programu.</p>

Możliwość realizacji projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne:

600 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Program będzie wdrażany w połączeniu z programem *Badania* finansowanym ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021.

C. Program: Dialog Społeczny - Godna Praca

Cel programu:

Wzmocniona współpraca trójstronna pomiędzy organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi i władzami publicznymi oraz promocja godnej pracy

Kwota dofinansowania programu:

6 120 000 €

Współfinansowanie programu:

Nie dotyczy

Operator Programu:

BMF na podstawie Artykułu 6.13 Regulacji. Innovation Norway jest wskazane jako Operator Funduszu na podstawie Artykułu 6.13 ust. 4 Regulacji.

Obszar programowy:

Dialog społeczny – godna praca

Projekty predefiniowane:

Tytuł projektu: Poprawa warunków zatrudnienia
 Beneficjent projektu: Główny Inspektorat Pracy
 Partner projektu z Państw-Darczyńców: Możliwość zaangażowania Norweskiego Inspektoratu Pracy zostanie zbadana w trakcie przygotowywania koncepcji programu

Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000 €

Projekty predefiniowane:

Tytuł projektu: Popularyzacja zagadnień godzenia pracy z życiem prywatnym oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn na rynku pracy
 Beneficjent projektu: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
 Partner projektu z Państw-Darczyńców: Możliwość zaangażowania podmiotów z państw-darczyńców zostanie zbadana w trakcie przygotowywania koncepcji programu.

Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000 €

D. Program: Zdrowie

<i>Cel programu:</i>	Wzmocniona profilaktyka i ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	20 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	3 529 412 €
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Zdrowia
<i>Partner Programu z Państw-Darczyńców:</i>	Norweski Dyrektoriat do spraw Zdrowia
<i>Obszar programowy:</i>	Europejskie Wyzwania w Zdrowiu Publicznym
<i>Kwestie szczególne:</i>	<p>Program koncentruje się na zmniejszaniu społecznych nierówności w zdrowiu i obejmuje działania związane z telemedycyną i polityką e-zdrowia, zdrowym stylem życia dzieci i młodzieży oraz środowiskowym modelem opieki psychiatrycznej.</p> <p>Nie więcej niż 50% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu zostanie udostępnionych na finansowanie infrastruktury (działania „twarde”).</p> <p>Możliwość realizacji projektów predefiniowanych zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.</p>
<i>Cele bilateralne:</i>	300 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

E. Program: Rozwój lokalny

<i>Cel programu:</i>	Wzmocniona spójność społeczno-gospodarcza
<i>Kwota dofinansowania programu:</i>	50 000 000 €
<i>Współfinansowanie programu:</i>	8 823 529 €
<i>Operator Programu:</i>	Ministerstwo Rozwoju
<i>Partnerzy programu z Państw-Darczyńców</i>	Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS)
<i>Międzynarodowa(e) organizacja(e) partnerska(e):</i>	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)
<i>Obszary programowe:</i>	<p>Rozwój lokalny i zmniejszanie ubóstwa</p> <p>Dobre zarządzanie, Odpowiedzialne instytucje, Przejrzystość</p>
<i>Kwestie szczególne:</i>	Program zapewnia systematyczne podejście do rozwoju lokalnego i zmniejszania ubóstwa i może obejmować działania z zakresu m. in. energii, środowiska, MŚP, biznesu, edukacji, poprawy warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, składników zdrowia, systemów zarządzania transportem, reformy administracji publicznej oraz wsparcia dla lokalnej administracji.

Dążeniem jest, by nie mniej niż 40% całkowitych wydatków kwalifikowalnych programu było dostępne na działania miękkie. Wszystkie projekty wybrane w trybie konkursowym powinny zawierać działania miękkie.

Możliwość projektu(ów) predefiniowanego(ych) ze Związkiem Miast Polskich, Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS), oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zostanie zbadana w trakcie przygotowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne:

100 000 € zostanie alokowane na ten program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Program będzie wdrażany łącznie z programem „Rozwój lokalny”, realizowanym w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021.

F. Program: Sprawiedliwość

Cel programu:: Wzmocniona praworządność

Kwota dofinansowania programu: 70 000 000 €

Współfinansowanie programu: 12 352 941 €

Operator Programu: Ministerstwo Sprawiedliwości

Partnerzy Programu z Państw-Darczyńców:

Norweskie Ministerstwo Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Publicznego (NMOJ)
Norweska Administracja Sądów (DA)
Dyrektoriat Norweskiej Służby Więziennej (KDI)

Obszary programowe:

Służby więzienne i areszt przedprocesowy

Skuteczność i efektywność systemu sądownictwa, wzmocnienie praworządności

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć

Kwestie szczególne:

W ramach obszaru programowego „Skuteczność i efektywność systemu sądownictwa, wzmocnienie praworządności” program skupi się na działaniach w zakresie: 1) Europejskiej kultury wymiaru sprawiedliwości, mającym na celu wdrożenie europejskich standardów w zakresie skuteczności, efektywności, niezależności i jakości 2) wymiaru sprawiedliwości przyjazny dziecku oraz 3) efektywna współpraca pomiędzy instytucjami wymiaru sprawiedliwości.

W ramach obszaru programowego „Skuteczność i efektywność systemu sądownictwa, wzmocnienie praworządności” zostanie zdefiniowana możliwość współpracy z Krajową Radą Sądownictwa.

Program przyczyni się do wzmocnienia realizacji porozumień w sprawie przekazywania osób skazanych i w zakresie decyzji ramowych UE.

Projekt predefiniowany w obszarze „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” zostanie wskazany na etapie opracowywania koncepcji programu. Projekt predefiniowany będzie skupiać się na wdrażaniu odpowiednich, międzynarodowych konwencji, umów i standardów.

Organizacje międzynarodowe o szczególnych kompetencjach będą włączone w przygotowanie programu. Rola tych organizacji w projektach predefiniowanych będzie określona w koncepcji programu.

Na etapie przygotowania koncepcji programu i podczas jego realizacji, Operator Programu będzie dążył do zapewnienia synergii w ramach programu oraz z programem „Sprawy wewnętrzne”, w celu wzmocnienia „łańcucha sprawiedliwości”.

Dążeniem jest, aby nie więcej niż 60% całkowitych kosztów kwalifikowalnych programu przeznaczyć na finansowanie infrastruktury (działania „twarde”). Maksymalny poziom środków dostępnych na finansowanie infrastruktury (działania „twarde”) zostanie określony w koncepcji programu.

Możliwość realizacji kolejnych projektów predefiniowanych skoncentrowanych m.in. na mediacjach, edukacji prawnej i prawach człowieka zostanie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.

Cele bilateralne:

400 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Projekty predefiniowane:

Tytuł projektu:	Wsparcie służby więziennej
Opis:	Utworzenie do 5 pilotażowych kompleksów penitencjarnych, z których każdy składa się z więzienia, hali produkcyjnej i półotwartych zakładów rehabilitacji osadzonych. Cel zostanie osiągnięty poprzez przeszkolenie personelu, praktykę oraz wdrożenie programów reintegracji i współpracy międzyinstytucjonalnej, tj. koncentrowanie się na rozwiązaniach alternatywnych w stosunku do kary pozbawienia wolności.
Beneficjent projektu:	Centralny Zarząd Służby Więziennej
Partner projektu	
z Państw-Darczyńców:	Do uzgodnienia

Maksymalna kwota
wsparcia: 56 470 588 €

G. Program: Sprawy wewnętrzne

Cel programu: Wzmocniona praworządność

Kwota dofinansowania programu : 20 000 000 €

Współfinansowanie programu: 3 529 412 €

Operator Programu: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Centrum Obsługi Projektów Europejskich

Partnerzy Programu z Państw-Darczyńców: Norweskie Ministerstwo Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Publicznego
Norweski Dyrektoriat Obrony Cywilnej (DSB)

Obszary Programowe: Azyl i Migracja
Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości
Zapobieganie klęskom żywiołowym i gotowość na wypadek takich klęsk

Kwestie szczególne: Program uwzględnia działania, które koncentrują się na wspieraniu dobrowolnych powrotów oraz na wsparciu i usługach dla małoletnich bez opieki ubiegających się o azyl i dla innych grup o specjalnych potrzebach.
Program uwzględnia działania zmierzające do poprawy zdolności dochodzeniowej i do zwiększenia zdolności do pracy z organizacjami międzynarodowymi takimi jak Europol, Eurojust, Interpol i Frontex.
Nie więcej niż 60% całkowitych wydatków kwalifikowalnych programu będzie udostępnione na działania infrastrukturalne (działania „twarde”).
Możliwość realizacji projektu predefiniowanego, dotyczącego wzmocnienia bezpieczeństwa i ochrony w zakresie zagrożeń CBRNE (zagrożenia chemiczne, biologiczne, radiologiczne, nuklearne i wybuchowe) (oraz zwalczania zagrożeń hybrydowych) z Norweskim Dyrektoriatem Obrony Cywilnej jako partnerem projektu z Państw - Darczyńców, będzie zbadana na etapie opracowywania koncepcji programu.
Szczegóły współpracy pomiędzy Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji (Operatorem Programu) i Centrum Obsługi Projektów Europejskich oraz role i zakres odpowiedzialności zostaną określone na etapie opracowywania koncepcji programu.
Podczas opracowywania koncepcji programu oraz wdrażania programu Operator Programu będzie szukał zapewnienia

synergii z programem „Sprawiedliwość” w celu wzmocnienia „łańcucha sprawiedliwości”.

Cele bilateralne:

250 000 € zostanie alokowanych na program z Funduszu Współpracy Dwustronnej. Nie oznacza to jednak, że Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej nie może alokować dodatkowych środków na rzecz tego programu.

Zostaną zbadane możliwości realizacji działań bilateralnych związanych z poprawą bezpieczeństwa na drogach.

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
ON THE IMPLEMENTATION OF THE NORWEGIAN FINANCIAL MECHANISM
2014-2021**

between

**THE KINGDOM OF NORWAY,
hereinafter referred to as “Norway”**

and

**THE REPUBLIC OF POLAND,
hereinafter referred to as the “Beneficiary State”**

together hereinafter referred to as the “Parties”,

WHEREAS the Agreement between the Kingdom of Norway and the European Union on the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 establishes a financial mechanism (hereinafter referred to as the “Norwegian Financial Mechanism 2014-2021”) through which Norway will contribute to the reduction of economic and social disparities in the European Economic Area;

WHEREAS the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 aims to strengthen relations between Norway and the Beneficiary State to the mutual benefit of their peoples;

WHEREAS the enhanced co-operation between Norway and the Beneficiary State will contribute to securing a stable, peaceful and prosperous Europe, based on good governance, democratic institutions, the rule of law, respect for human rights and sustainable development;

WHEREAS the Parties agree to establish a framework for cooperation in order to ensure the effective implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021;

HAVE AGREED on the following:

Article 1 Objectives

1. The overall objectives of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 are to contribute to the reduction of economic and social disparities in the European Economic Area and to the strengthening of bilateral relations between Norway and the Beneficiary States through financial contributions in the priority sectors listed in paragraph 2. Accordingly, the Parties to this Memorandum of Understanding shall endeavour to select for funding programmes that contribute to the achievement of these objectives.

2. The financial contributions shall be available in the following priority sectors:

- (a) Innovation, research, education and competitiveness;
- (b) Social inclusion, youth employment and poverty reduction;
- (c) Environment, energy, climate change and low carbon economy;
- (d) Culture, civil society, good governance, fundamental rights and freedoms; and
- (e) Justice and home affairs.

Article 2 Legal Framework

This Memorandum of Understanding shall be read in conjunction with the following documents which, together with this Memorandum of Understanding, constitute the legal framework of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021:

- (a) the Agreement between the Kingdom of Norway and the European Union on the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 (hereinafter referred to as “the Agreement”);

- (b) the Regulation on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 (hereinafter referred to as the “Regulation”) issued by Norway in accordance with Article 10.5 of the Agreement;
- (c) the programme agreements that will be concluded for each programme; and
- (d) any guidelines adopted by the Norwegian Ministry of Foreign Affairs (hereinafter referred to as “NMFA”) in accordance with the Regulation.

Article 3 Financial Framework

1. In accordance with Article 2.1 of the Agreement, the total amount of the financial contribution is € 1253.7 million in annual tranches of € 179.1 million over the period running from 1 May 2014 to 30 April 2021, inclusive.
2. In accordance with Article 6 of the Agreement, a total of € 411,500,000 shall be made available to the Beneficiary State over the period referred to in Paragraph 1.
3. In accordance with Article 3.2.b) of the Agreement, 1% of the total amount referred to in paragraph 2 shall be set aside for a fund for the Promotion of Decent Work and Tripartite Dialogue.
4. In accordance with Article 10.4 of the Agreement and Article 1.9 of the Regulation, the management costs of Norway shall be covered by the overall amount referred to above. Further provisions to this effect are set out in the Regulation. The net amount of the allocation to be made available to the Beneficiary State is € 380,637,500.

Article 4 Roles and responsibilities

1. Norway shall make funds available in support of eligible programmes proposed by the Beneficiary State and agreed on by the NMFA within the priority sectors listed in Article 3.1 of the Agreement and the programme areas listed in the Annex to the Agreement. Norway and the Beneficiary State shall cooperate on the preparation of concept notes defining the scope and planned results for each programme.
2. The Beneficiary State shall assure the full co-financing of programmes that benefit from support from the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 in accordance with Annex B and the programme agreements.
3. The NMFA shall manage the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 and take decisions on the granting of financial assistance in accordance with the Regulation.
4. The NFMA shall be assisted by the Financial Mechanism Office (hereinafter referred to as the “FMO”). The FMO shall be responsible for the day-to-day operations of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 and shall serve as a contact point.

Article 5

Designation of authorities

The Beneficiary State has authorised a National Focal Point to act on its behalf. The National Focal Point shall have the overall responsibility for reaching the objectives of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 as well as for the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 in the Beneficiary State in accordance with the Regulation. In accordance with Article 5.2 of the Regulation, the National Focal Point, the Certifying Authority, the Audit Authority, and the Irregularities Authority are designated in Annex A.

Article 6

Multi-annual Programming Framework

1. In accordance with Article 2.5 of the Regulation, the Parties have agreed on an implementation framework consisting of the following financial and substantive parameters:

- (a) a list of agreed programmes and the financial contribution from the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 by programme;
- (b) identification of programmes, their objective, their main focus, as appropriate, the grant rate by programme, the bilateral ambitions as well as any specific concerns relating to target groups, geographical areas or other issues;
- (c) identification of programme operators, as appropriate;
- (d) identification of Donor Programme Partners, as appropriate;
- (e) identification of International Partner Organisations, as appropriate;
- (f) identification of pre-defined projects to be included in relevant programmes.

2. The implementation framework is outlined in Annex B.

Article 7

Fund for bilateral relations

In accordance with Article 4.6 of the Regulation the Beneficiary State shall set aside funds to strengthen bilateral relations between Norway and the Beneficiary State. The National Focal Point shall manage the use of the fund for bilateral relations and shall establish a Joint Committee for Bilateral Funds in accordance with Article 4.2 of the Regulation.

Article 8

Annual meetings

In accordance with Article 2.7 of the Regulation an annual meeting shall be held between the NMFA and the National Focal Point. The annual meeting shall allow the NMFA and the National Focal Point to examine progress achieved over the previous reporting period and

agree on any necessary measures to be taken. The annual meeting shall provide a forum for discussion of issues of bilateral interest.

Article 9

Modification of the annexes

Annex A and B may be amended through an exchange of letters between the NMFA and the National Focal Point.

Article 10

Control and Access to Information

The NMFA, the Office of the Auditor General of Norway and their representatives have the right to carry out any technical or financial mission or review they consider necessary to follow the planning, implementation and monitoring of programmes and projects as well as the use of funds. The Beneficiary State shall provide all necessary assistance, information and documentation.

Article 11

Governing Principles

1. The implementation of this Memorandum of Understanding shall in all aspects be governed by the Regulation and subsequent amendments thereof.
2. The objectives of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 shall be pursued in the framework of close co-operation between Norway and the Beneficiary State. The Parties agree to apply the highest degree of transparency, accountability and cost efficiency as well as the principles of good governance, partnership and multi-level governance, sustainable development, gender equality and equal opportunities in all implementation phases of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021.
3. The Beneficiary State shall take proactive steps in order to ensure adherence to these principles at all levels involved in the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021.
4. No later than 31 December 2020, the Parties to this Memorandum of Understanding shall review progress in the implementation of this Memorandum of Understanding and thereafter agree on reallocations within and between the programmes, where appropriate. The conclusion of this review shall be taken into account by the National Focal Point when submitting the proposal on the allocation of the reserve referred to in Article 1.11 of the Regulation.

Article 12

Entry into Force

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the day after the date of its last signature.

This Memorandum of Understanding is signed in two originals in the English Language.

Signed in Warsaw on 20/12/2017

Signed in Warsaw on 20/12/2017

For the Kingdom of Norway

Mart Børre Retand

For the Republic of Poland

Jenny Kwiecińska

ANNEX A

National management and control structures**1. National Focal Point**

The Department of Assistance Programmes of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland shall act as the National Focal Point. The Director of the Department of Assistance Programmes shall act as the Head of the National Focal Point.

The Department of Assistance Programmes is directly subordinated to the Undersecretary of State responsible for EEA and Norwegian Financial Mechanisms' implementation. The Undersecretary of State reports directly to the Minister of Economic Development.

The roles and responsibilities of the National Focal Point are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.3 thereof.

2. Certifying Authority

The Monitoring Unit in the Department of Assistance Programmes of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland (National Focal Point) shall act as the Certifying Authority. The Head of the Monitoring Unit in the Department of Assistance Programmes shall act as the Head of the Certifying Authority.

The Monitoring Unit acting as the Certifying Authority is directly subordinated to the Undersecretary of State responsible for EEA and Norwegian Financial Mechanisms' implementation. The Undersecretary of State reports directly to the Minister of Economic Development.

When the National Focal Point takes the role of Programme Operator for one or more programmes, the Department of Certification and Designation of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland shall act as the Certifying Authority.

The Head of the Certifying Authority is the Director of the Department of Certification and Designation. The Director of the Department of Certification and Designation reports directly to the Director General of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland.

The National Focal Point shall ensure the adequate functional separation of tasks related to payments from other tasks within the National Focal Point and that the certification carried out in relation to its responsibility as the Certifying Authority shall be in full compliance with article 5.4.1 of the Regulation

The roles and responsibilities of the Certifying Authority are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.4 thereof.

3. Audit Authority

The Department of Audit of Public Funds of the Ministry of Finance shall act as the Audit Authority. The Department of Audit of Public Funds is a separate organizational unit under the National Revenue Administration (KAS). The Head of the Audit Authority is the Director General of the National Revenue Administration (KAS). The Director General of the National Revenue Administration (KAS) is directly subordinated to the Minister of Finance.

The roles and responsibilities of the Audit Authority are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.5 thereof.

The Audit Authority is functionally independent of the National Focal Point and the Certifying Authority.

4. Irregularities Authority

The Department of Certification and Designation of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland (Certifying Authority) shall be responsible for the preparation and submission of irregularities reports.

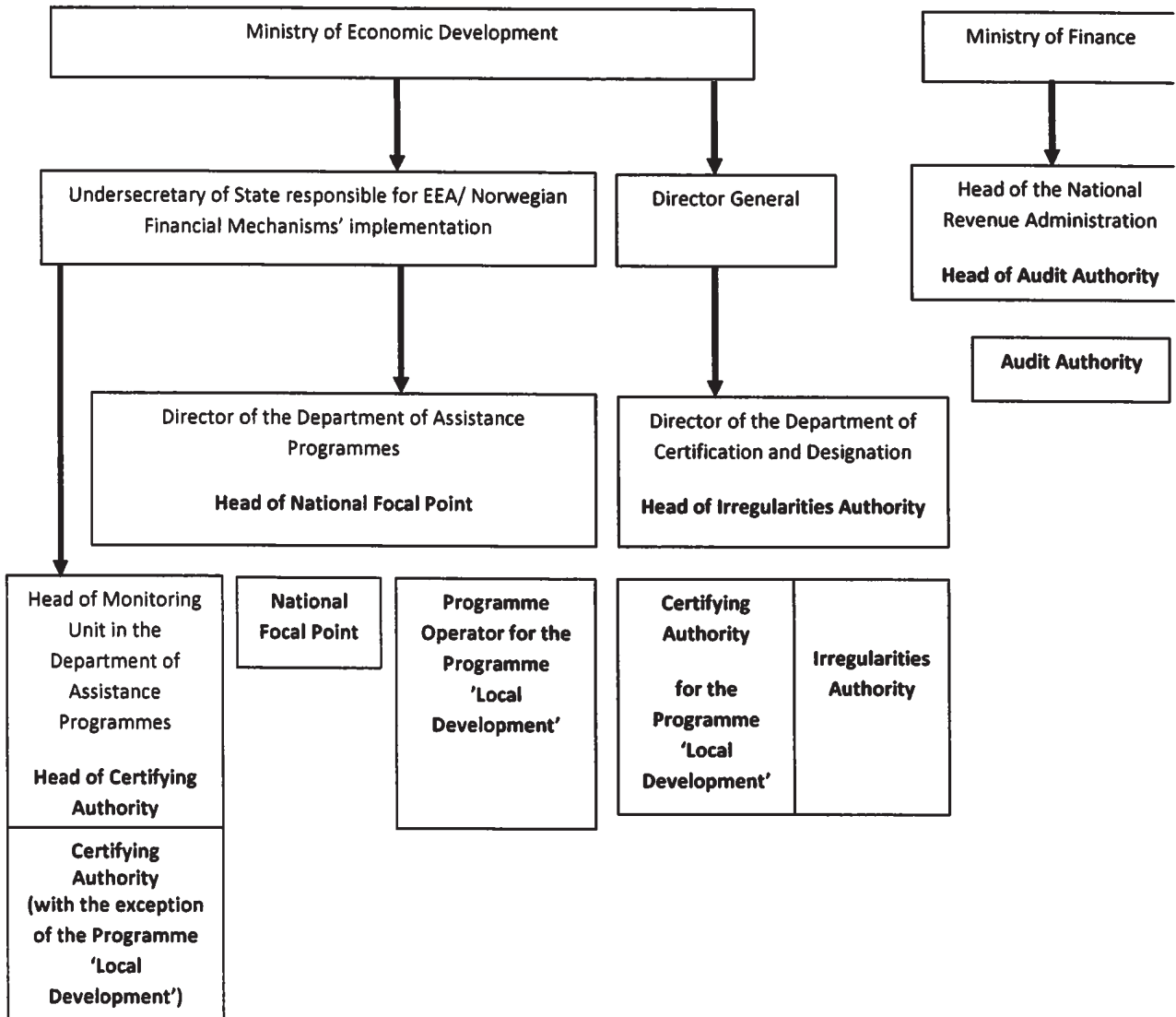
The Head of the Irregularities Authority is the Director of the Department of Certification and Designation. The Director of the Department of Certification and Designation reports directly to the Director General of the Ministry of Economic Development of Republic of Poland.

The roles and responsibilities of the Irregularities Authority are stipulated in the Regulation, in particular Article 12.3 thereof.

5. Strategic Report

In accordance with Article 2.6 of the Regulation, the National Focal Point shall annually submit to the NMFA a Strategic Report on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014-2021 in the Beneficiary State. The Strategic Report shall be submitted to the NMFA at least two months before the annual meeting unless otherwise agreed.

6. Organigram

ANNEX B

Implementation framework

In accordance with Article 2.5 of the Regulation, the Parties to this Memorandum of Understanding have agreed on an implementation framework outlined in this Annex.

1. Financial parameters of the implementation framework

	Republic of Poland	Norwegian FM contribution	National contribution
	Programmes		
1	Business Development and Innovation	€85,000,000	€15,000,000
2	Research	€100,000,000	€17,647,059
3	Social Dialogue - Decent Work	€6,120,000	N/A
4	Health	€20,000,000	€3,529,412
5	Local Development	€50,000,000	€8,823,529
6	Justice	€70,000,000	€12,352,941
7	Home Affairs	€20,000,000	€3,529,412
	Other allocations		
	Technical assistance to the Beneficiary State (Art. 1.10)	€6 172 500	N/A
	Reserve (Art. 1.11)	€15,115,000	N/A
	Reserve for completion of projects under FM 2009-14 (Art. 1.12)	N/A	N/A
	Fund for bilateral relations (Art. 4.6.1)	€8,230,000	N/A
	Net allocation to the Republic of Poland	€380,637,500	€60,882,353

2. Specific concerns

Bilateral relations between Norway and the Republic of Poland shall be strengthened with the aim of stimulating and developing long-term cooperation within all the areas listed in the Annex to the Agreement. It is also an ambition to strengthen bilateral cooperation at political level and European level in areas of common interest

3. Substantive parameters of the implementation framework

The programmes described below are to be implemented subject to the approval of the NMFA in accordance with Article 6.3 of the Regulation.

A. Programme: Business Development and Innovation

<i>Programme objective:</i>	Increased value creation and sustainable growth
<i>Programme grant:</i>	€85,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€15,000,000
<i>Programme Operator:</i>	Polish Agency for Enterprise Development (PARP)
<i>Donor programme partner(s):</i>	Innovation Norway
<i>Programme area(s):</i>	Business Development, Innovation and SMEs
<i>Special concerns:</i>	<p>The programme shall address Green Industry Innovation and Blue Growth. The programme shall also address Welfare Technology or Ambient Assisted Living to be further defined during the concept note phase.</p> <p>The programme shall include a small grant scheme targeting female entrepreneurs.</p> <p>The possibility of using financial instruments shall be explored when developing the concept note.</p> <p>The possibility of pre-defining project(s) shall be explored when developing the concept note including in areas related to research.</p>
<i>Bilateral ambitions:</i>	€600,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

B. Programme: Research

<i>Programme objective:</i>	Enhanced research-based knowledge development
<i>Programme grant:</i>	€100,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€17,647,059
<i>Programme Operator:</i>	National Science Centre (NCN) with support from the National Centre for Research and Development
<i>Donor programme partner(s):</i>	Research Council of Norway (RCN)
<i>Programme area(s):</i>	Research
<i>Special concerns:</i>	<p>The programme shall, inter alia, include support to research in the following areas: polar research, research on carbon capture and storage (CCS) and social sciences.</p> <p>The programme shall support basic research (40% of the total eligible expenditure) and applied research (60% of</p>

the total eligible expenditure) selected on the basis of research excellence.

The programme shall include a small grant scheme for female researchers.

At least 10% of the total eligible expenditure shall be set aside for a separate open call for research in CCS.

The details of cooperation between the National Science Centre (Programme Operator) and the National Centre for Research and Development and the specific roles and responsibilities shall be defined during the concept note phase.

The possibility of pre-defining project(s) shall be explored during the concept note phase.

Bilateral ambitions: €600,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

The programme will be implemented in conjunction with the programme 'Research' implemented under the EEA Financial Mechanism 2014-2021.

C. Programme: Social dialogue - Decent work

Programme objective:	Strengthened tripartite cooperation between employer organisations, trade unions and public authorities and the promotion of decent work
Programme grant:	€6,120,000
Programme co-financing:	Not applicable
Programme Operator:	FMO in accordance with Article 6.13 of the Regulation. Innovation Norway is appointed Fund Operator in accordance with paragraph 4 of Article 6.13 of the Regulation.
Programme area(s):	Social Dialogue – Decent Work
Pre-defined projects	<p>Name of project: Improvement of employment conditions</p> <p>Project Promoter: General Labour Inspectorate</p> <p>Donor project</p> <p>Partner: The involvement of the Norwegian Labour Inspectorate shall be</p>

		explored when developing the concept note
	Maximum grant: amount	€1,000,000
<i>Pre-defined projects</i>	Name of project:	Popularisation of the issues of reconciling work and private life and equal treatment of women and men in the labour market
	Project Promoter:	Ministry of Family, Labour and Social Policy
	Donor project	
	Partner:	The involvement of donor entities shall be explored when developing the concept note
	Maximum grant: amount	€1,000,000

D. Programme Health

<i>Programme objective:</i>	Improved prevention and reduced inequalities in health
<i>Programme grant:</i>	€20,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€3,529,412
<i>Programme Operator:</i>	Ministry of Health
<i>Donor programme partner(s):</i>	Norwegian Directorate of Health (HDIR)
<i>Programme area(s):</i>	European Public Health Challenges
<i>Special concerns:</i>	The programme shall focus on reducing social inequalities in health and include measures that address telemedicine and e-health policy, healthy lifestyle of children and youth and community based care for mental health. No more than 50% of the total eligible expenditure of the programme shall be available for infrastructure (hard measures). The possibility of pre-defining project(s) shall be explored during the concept note phase.
<i>Bilateral ambitions:</i>	€300,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the

Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

E. Programme: Local Development

<i>Programme objective:</i>	Strengthened social and economic cohesion
<i>Programme grant:</i>	€50,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€8,823,529
<i>Programme Operator:</i>	Ministry of Economic Development
<i>Donor programme partner(s):</i>	Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS)
<i>International Partner Organisation(s):</i>	Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD)
<i>Programme area(s):</i>	Local Development and Poverty Reduction Good Governance, Accountable Institutions, Transparency
<i>Special concerns:</i>	<p>The programme shall ensure a systemic approach to local development and poverty reduction and may inter alia include measures in energy, environment, SMEs, business, education, housing improvement, employment, health components, transport management systems, public administration reform and support to local administration.</p> <p>There is an ambition that at least 40% of the total eligible expenditure of the programme shall be available for soft measures. All projects selected under the open call should include soft measures.</p> <p>The possibility of pre-defining project(s) with the Association of Polish Cities, the Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS) and the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) shall be explored when developing the concept note.</p>
<i>Bilateral ambitions:</i>	€100,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

The programme will be implemented in conjunction with the programme 'Local Development and Poverty Reduction' implemented under the EEA Financial Mechanism 2014-2021.

F. Programme: Justice

<i>Programme objective:</i>	Strengthened rule of law
<i>Programme grant:</i>	€70,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€12,352,941
<i>Programme Operator:</i>	Ministry of Justice
<i>Donor programme partner(s):</i>	Norwegian Ministry of Justice and Public Security Norwegian Courts Administration (DA) Directorate of Norwegian Correctional Service (KDI)
<i>Programme area(s):</i>	Correctional Services and Pre-trial Detention Effectiveness and Efficiency of the Judicial System, Strengthening Rule of Law Domestic and Gender-based Violence
<i>Special concerns:</i>	<p>The programme will focus under the programme area 'Effectiveness and Efficiency of the Judicial System, Strengthening rule of law' on; 1) European judicial culture, aimed at implementing European standard on Effectiveness, Efficiency, Independency and Quality 2) Child friendly justice, and 3) Efficient justice chain.</p> <p>Cooperation with the National Council of the Judiciary shall be explored under program area 'Effectiveness and Efficiency of the Judicial System, Strengthening Rule of Law'.</p> <p>The programme will strengthen the implementation of agreements on the transfer of sentenced persons and EU framework decisions.</p> <p>Under the programme area 'Domestic and Gender-based Violence' a pre-defined project shall be identified in the concept note. The pre-defined project shall focus on implementation of relevant international conventions, agreements and standards.</p> <p>International organisations with special competence shall be involved in the preparation of the programme. The role of such organisations in the pre-defined projects shall be defined in the concept note.</p> <p>In developing the concept note and during the implementation of the programme, the Programme Operator shall seek to ensure synergies within this programme, and with the programme Home Affairs in order to strengthen the justice chain.</p> <p>There is an ambition to have no more than 60% of the total eligible expenditure of the programme available for</p>

infrastructure (hard measures). The maximum level of funding available for infrastructure (hard measures) shall be identified in the concept note.

The possibility of pre-defining further project(s) focused on inter alia mediation, legal education and human rights shall be explored during the concept note phase.

Bilateral ambitions: €400,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

Pre-defined projects

Name of project:	Improved correctional services
Description:	Establish up to 5 pilot correctional complexes, each consisting of a pilot prison, production hall and a half way house for the rehabilitation of inmates. The objective will be achieved through training of staff, work experience and implementation of reintegration programmes and inter-institutional co-operation i.e. focusing on alternative measures to prison.
Project Promoter:	Central Board of the Prison Service
Donor project	
Partner:	to be decided
Maximum grant:	€56,470,588
amount	

G. Programme: Home Affairs

<i>Programme objective:</i>	Strengthened rule of law
<i>Programme grant:</i>	€20,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€3,529,412
<i>Programme Operator:</i>	Ministry of Interior and Administration with support from the European Projects Implementation Centre
<i>Donor programme partner(s):</i>	Norwegian Ministry of Justice and Public Security Norwegian Directorate for Civil Protection (DSB)
<i>Programme area(s):</i>	Asylum and Migration International Police Cooperation and Combating Crime

Disaster Prevention and Preparedness*Special concerns:*

The programme shall include measures which focus on support to voluntary returns and support and services to unaccompanied minor asylum seekers and other vulnerable groups.

The programme shall include measures to improve investigation capacity and to enhance the capacity to work with international organizations as Europol, Eurojust, Interpol and Frontex.

No more than 60% of the total eligible expenditure of the programme shall be available for infrastructure (hard measures).

A pre-defined project on strengthening CBRNE safety and security (and combatting hybrid threats), with DSB as donor project partner, shall be explored during the concept note phase.

The details of cooperation between the Ministry of Interior and Administration (Programme Operator) and the European Projects Implementation Centre and the specific roles and responsibilities shall be defined during the concept note phase.

In developing the concept note and during the implementation of the programme, the Programme Operator shall seek to ensure synergies with the programme Justice in order to strengthen the justice chain.

Bilateral ambitions:

€250,000 shall be allocated to the programme from the fund for bilateral relations. This does not prevent the Joint Committee for Bilateral Funds from allocating additional funds to the programme.

Bilateral activities related to the improvement of road safety shall be explored.